

Nro. 6.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Kolt Bétében Juliusnak 20-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Olasz Ország.

A' *Turini Kir. Udvar és Liguriai Respublika* közt támadt háborúságnak egyszeriben vége szakadt. A' *Parisi Directorium* által *Génuból* vissza hivatott *Fr. követnek Sotin*, polgárnak helyébe küldetett *Belleville* polgár, *Junius 28-ik* napján közönséges audientiára lett botsattatása után mingyárt egy promemoriát küldött a' külső dolgokra ügyelő *Liguriai miniszternek*, a' mellyben azt nyilatkoztatta ki a' *Fr. Directorium* nevében, hogy tellyes, s el tökéltett szándéka lévén a' békeségnek *Olasz Országban* való fenn tartására, azt kívánja a' *Liguriai Directoriumtól*, hogy egyszeribe szüntet-

telle meg a' *Pedemontiumban* el kezdődött ellenségeskedéseket, az erant nyújtott biztatással, hogy hasonló jelentést tétetett a' *Turini* Kir udvarnak, és hogy annak hathatóságáról egy szálnit sem kételkedik. Ezen jelentésére siető válaszába kivánt a' fent nevezett Franczia követ, azon ki nyilatkozatást is hozzákaptasolván, hogy, ha engedelmeskedni nem fog a' *Liguriai* Directorium, néki világos parantsolatja vólna azon Respublikának oda hagyására. Ekkor mingyárt azt végzette a' *Liguriai* Directorium, hogy a' Szárdiniai Király ellen el kezdődött ellenségeskedések szünyenek meg, és hogy a Respublika határjain táborozó *Liguriai* hadi seregek vezérjeinek küldettefsen arról való parantsolat.

Az Olasz Országban commandirozó Fr. Generalis *Brune* polgár, önnön magától *Bonaparte* fő vezértől vett egy levelet, a' mellyben őtet *Maltha* szigetének általa lett el foglaltatásáról tudositotta. *Berthier* Generalisnak azon levelét, mellyet ő a' Romában lévő Fr. Generalis Consulnak Junius 14-ikén *Máltából* küldött, ez leg ottan a' Római Consulokkal, ezek pedig a' Senatussal és Tribunatussal közlötték, a' kik érzeny örömöknek ki nyilatkoztatása végett, külömbkülömbféle végzéseket hoztanak. — A' Consulok gazdag és fényes vendégséget ütöttek, a' fő városhoz 12 Olasz mélföldre fekvő *Frascati* palotában, a' Romában fekvő katonáság pedig ágyuk durogtatásával nyilatkoztatta ki azon való örömezését.

Minekutánna *Bonaparte* elegendő katona őrizetet hagyatott vólna *Máltában* Junius 15-ikén az egész Fr. flotta Egyiptomnak fő várasa *Alexandria* felé vette az utját. A' *Johannitak* nagy Mestere, néhány nagy kerelztes vitézekkel együtt, Junius 19-ikén hajóra ülven, *Máltából* elementek, és a' következett napon, minden Franczia nemzetbeli vitézek és emigránsok parantsolatot vettek az onnan való kiköltözésre.

A' *Nelson* Admiralis kormányja alatt lévő An-

glus flotta *Junius* 19-ikén evezett bé a' *Meszina* kikötő helybe, és harmad napig való ott mulatása után az is szélnek botsatván a' vitorlait, *Málta* fele tartott. Onnan lett ki evezése előtt azt hirdette ki a' nevezett *Anglus Admiralis*, hogy ő minden hajót; a' melly eleséget vinni szándékozik a' *Máltai* szigetnek, el fog süllyeszteni, a' mellyből azt lehet gondolni, hogy ő azon szigetet zárva tartani, és minden eleség nemének oda való bé vitelet meg akadályoztatni akarja.

Francia Respublika.

Azon officialis levelében, mellyben a' *Fr. Directorium* a' törvényhozó két Tanátsot *Málta* elfoglaltatásáról tudositotta, sok mesterséggel keresett, és messzéről elő hordott vádakkal érdeket annak urait a' *Johannitak* vitézi Rendjét (a). Annakutanna azon okokat hordta elő, a' mellyek azon sziget erőszakosan való el vétetésére mostan alkalmatosságot szolgáltattak *Bonaparte* fő vezérnek. *Prairialnak* 21-ik (Jun. 9-ik) napján, *uymond*, engedelmet kérvén ő arra, hogy fris vizet vitethessen számos hajókból álló flottájára, tsufosan azt felelte a' nagy mester, hogy ő két hajónál többnek a' kikötő helybe egyfersmind bé menni sza-

(a) Eleinte *Johannitaknak* nevezettek ezek a' vitézek azon kerestelő *Sz. János* tiszteletére épített *Jeruzsálemi* Kápolnáról és *Klastromról*, melyben lakának, és a' mellybe a' *Kristus* koporsójának látogatására szarándokoskodó hiveknek szállást adtanak, 's őket az *Arabsoknak* kegyetlenségétől védelmezték. — A' *Rhodusi* szigetbe lett által menetelek után *Rhodusi*, *Maltaban* való lakosoktól fogva pedig *Máltai* vitézi Rendnek nevezettek ők, és abban állott fő kötelelések, hogy a' kerestényeket a' pogányok ellen védelmezzék.

badtságot nem adhat, melly gulyoló feleletjét, meg bosszulás nélkül nem hagyhatta *Bonaparte* fő vezér, Minekokáért *Junius* 10-ikén, mindenütt a' hol lehetett, ki szállította az alatta való hadi népet, és azon nap minden oldalról körül vétetvén a' várat, keményen tüzeltetett arra. Az ostrom alá vétettek abból ugyan ki ütöttek, hanem *Marmont* brigadiros Generalis őket vissza verte, és töllök a' vitézi Rendnek zászlóját is el nyerte. — *Junius* 12-ikén Málta városát és erőségét által adták a' *Johanniták* a' Franczia Respublikának, és mind ezen, mind a' *Gozzo* és *Cumino* szigetekkel való örökös jussaikról végképen le mondottak — *Máltával* együtt 2 hadakozó hajót, 1 fregatot, 4 gályát, 1200 ágyút, 1 millió és 500000 font puska-pórt, 40,000 flintát, és sok mindenféle dolgokat, mellyekről még ekkorig nem vett bőv tudósítást a' Directorium, nyertek a' Francziák.

Ezen kívül, több tudósításokat is hord elő a' *Junius* 3-ikan költ Párisi officialis újság levél, az úgy nevezett *Redacteur*, a' mellyek közt leg nevezetesebbek *Bonaparte* Fő vezérnek a' Máltai nagy Mesterrel kötött Capitulatiója, és *Berthier* Generálnak azon sziget meg vételéről hadi miniszterhez intézett levele.

Az említett Capitulatióinak nevezetesebb cikelyei a' következők: 1) A' Fr. Respublika 300000 liverből álló ezrtendei pensiót fog a' Nagy Mesternek addig adni mig ő néki hasonló jövedelmü, Német Országi herczegség adatta a' *Rastadi* Congressuban — 2) Szenvedett kárának ki potolására 600,000 livert fog nékie fizetni, és azt is meg engedni, hogy a' *Rastadi* békéséges alkudozásnak tökéletességre leendő menetelég, minden katonai tisztelet néki meg tétetessen. — 3.) A' Franczia nemből számazott, 's most *Máltában* lévő vitézek, és azok, a' kik a' Fr. revolutiónak bezdetétől fogva ott lakoztak, úgy nézettefsenek, mintha Fr. Országban laktak volna; következésképen, ha nékiek tettzeni fog, szabadosan vissza térhetnek oda 4).

Elközölni fogja a' Fr. Respublika a' Cisalpina, Liguriai, Római, és Helvétziai Directoriumoknál, hogy azon 4. nemzetből származott Máltai vitézek, hasonloképen vissza mehessenek honnyaikba. — 5) Az ifjabb vitézeknek 1000, a' 60 esztendőt felül haladtaknak pedig 2000 liverből álló pensiót fog a' Fr. Respublika esztendőnként fizetni. 6) A' kiknek közülök a' Máltai szigetben örökségek vagyon, ők tovább is meg maradhatnak azoknak birtokában.

General *Berthier*' hadi ministerhez küldött tudósításának rövid foglalattya ide megyen ki: „*Junius 9-ikén* viradtakor szállott ki a' Flotta a' *Gozzo* nevű Máltai szigetnek északi részén. A' *Civita Vecchiai* divisio előre menvén, *Málta* körül járt fel's alá. Tudtokra adatta a' Nagy Mester, hogy két kereskedő hajónál többnek meg nem engedi a' kikötő helybe egyszeriben bé menni, és ezek is csak a' *Lázár* nevű kútból merithetnek magoknak vizet, a' melly annyit tett, mintha semmi vizet nem akart volna a' 300 hajóból álló flottának adni. — A' nagy mesternek ezen maga viselete, a' flottának friss vizre való szüksége, és a' Fr. Respublikának a' Máltai vitézi Rend politicájával való meg nem elégedése indították arra *Bonaparte* fő vezért, hogy ő erőszakkal menjen azon sziget ellen. Melly végre, minekutánna a' szükséges rendelkezéseket előre meg tette volna, ki hivitta magához egyik General-Adjutánsa által a' Fr. Consult, apró hajokat parantsolt fel fegyverkeztetni, és friss vizet hozni. *Junius 10-dik* napján, jókor viradtakor minden divisióból egy fél brigáda rendeltett ki a' ki szállásra, és a' révet védelmező batteriáknak és tornyoknak el vételére. — Gen. *Regnier* a' *Pozzo*i szigetbe; Gen. *Baraguay d'Hilliers* a' Sz. *Pál* tengeri partnál; Gen. *Vaubois* a' *Giuliano* partnál; Gen. *Desaix* a' *Marsa-Sirocco* kikötő helynel parantsoltattak ki szállani. A' Gen. *Vaubois* colonnéja, melly a' ki szálló seregnek derekát formálta, és a' mellynél önnön maga a' fő ve-

zér is jelen vólt, első vólt a' szárazra való ki szállásban. Ennek közelgetésekor, sebes tüz adatott a tornyokból a' Fr. salupokra, a' melly mindazáltal meg nem tartoztathatta a' Fr. katonaságot a' ki szállásban. Azonban 60 főből álló Máltai sereg jöven ki a' köfalak háta mellől, a' tenger partyára allott, 's ottan akarta a' szárazra való ki szállást meg akadályoztatni; de egyfzeriben rajtok ment a' ki szállott avantgarde, meg zavarta, és a' vár ágyui alá üzte őket. Az ellenkező szél miatt, egy kevéssel későbbben léptek ki a' több divisiók, és valaholott tsak mutatták magokat a' Francziák, mindenütt erőlsen tüzeltek reájok a' batteriákból, és tornyokból, és a' tenger partyaira ki állitatott katonák és lakosok; de mind a' katonák, mind a' lakosok kéntelenek vóltak a' várba bé futni, a' honnan szakadatlanul, de haszontalanul ágyuztak, mivel valamin a' várban, ugy a' több erősségekben is nagy vólt a' zavarodás. Ekkor mingyárt ágyukat vitetett ki fő vezérünk a' hajokról, olly fel tetellel, hogy kemény ostrom alá rekesztesse a' várat.

Más nap reggel egy posta hajót küldött a' nagy mester a' főVezérhez, a' kitől fegyver szünést kívánt, nyert is 24 óráig tartót, de olly feltétel mellett, hogy még azon nap által adja a' vár a' Francziáknak. Ugy is lett a' dolog estvéli 10. órakor, a' midön hat Máltai biztosok jöven ki a' fő Vézér *Orient* nevü hajójára, olly békefégre léptek velünk a' Spanyol minifter közbenjárása mellett, melly szerént nemtsak az egész szigetet, annak várával és minden erősségeivel együtt nekünk által adták, hanem e' mellett, a' Máltai vitézi Rend képében minden azon szigethez való jussaikról végképen le mondottanak. Már *Junius 12-ikén*, délben, a' szabadság zászlói lobogtak a' *la Valetta* erősségnek köfalain, és az egész város és vár Francziakézben vóltanak. — Külömbkülömbféle tsaitainkban 5. emberünk hólt meg, és 5. vagy 6. esett sebbe. A' Máltabeliek közül is tsak 7. em-

ber vesztette el az életét, hanem hét vagy 8 százan estek fogságba, a' kik közt egynéhány vitézek is vóltanak. — Mind a' két Tanátsban rendkívül való örömet gerjesztettek az itt le irt hiradások.

Nagy Britannia.

Dundas Status Titoknok illyetén Kir. jelentést olvastatott fel az Alsó Parlamentumnak Junius 18-ik napján tartott gyűllésében: „Szükségesnek itilte, *ugymond*, Ő Felsége az Alsó Háznak meg jelenteni, hogy néhány tartománybeli seregeknek tisztyei és köz emberei ezen Országban, önkényyen az *Irlándiában* lévő regularis truppoknak és katonaságnak segítségere ajánlották magokat, hogy ekképen azt ott szereztsétkenül ki ütött pártoság tüzet meg fojthassák. Ő Királyi Felsége, a' leg érzékenyebb háladatossággal vette *Angliái* hiv jobbágyainak ezen szembetünö, és idejekorán ki nyilatkoztatott buzgóságokat, és maga Felséges személye 's az Ország Constitutiójának fenn tartása eránt mutatott szives hajlandóságokat, a' melyek egyenesen Irlándiai jobbágyai életének és tulajdonoságainak védelmezéseket, és az ott ki ütött pártoságnak hathatos el nyomatását erányozzák, és a' mellyek által önnön magának *N. Britannia-nak* bóldogsága és bátorsága is eszközöltethetik. — Arra való nézve kegyelmesen ajánlya Ő Kir. Felsége hiv Rendjeinek e' dolgot, és kíványa, hogy engedjék meg azon tartománybeli seregeknek addig, mig a' szükség és körülállások kívánni fogják, regularis katona szolgálatot tenni.

Minekutánna ezen Kir. jelentés Jun. 22-ikén az Alsó Parlamentum gyűllésében gondolóra vétetődött vólna, ismét elő gördítette az anti-ministerialis rész *Irlándiának* jelenvaló szoros körülállásait. — *Sheridan* Úr egy átallyában azt kívánta, hogy világosan tartatódjek a' gyűllés, minthogy, a' mint mondotta, a' dolgoknak titokban való tartása annál jobban nyughatatlankodtattya a' Publicumot,

a' mellynek jussa vagyon a' Parlamentum foglalatoságainak és végzéseinek tudására. De a' Parlamentum tagjainak nagyobb része többszörözött kiáltásai által azt kívánta, hogy minden halgatok küldettesenek ki a' galleriakról, (a' karokból), a' mellynek végbe vitetődése után, 300 tagok jelenlétében, a' következett reggeli 4 óráig tartott a' titkos gyűlés.

Lord *Cavendish* György igen érzékeny megilletődéssel szólott *Irlandiának* szerentsétlen állapotjáról, és a' következendő tárgyakat kívánta a' Királynak fel adattatni: 1) Hogy ha pénz és ember kívántatik a' Britanniai Parlamentumtól, bizonyosan jussa vagyon annak az azokkal való élésre vigyázni. 2) Képz ugyan a' Parlamentum mindenkor, és minden zenebonának és pártoságnak le tsendesítésében a' Királynak segítségére lenni; de 3) abbéli bizodalomban vagyon, hogy a' Király is kegyelemmel fogja a' parantsolt keménységet mérsekelni, és *Irlandiát* nem úgy kormányoztatni, mint valamelly fegyverrel el foglaltatott és elleneséges földet. 4) A' minden karba és rendbe helyezettettek közt való egyességnak helyre állítására, az ott lévő katolikus lakosoknak állapotját meg fogja fontolni 's. a. t. Ezen fel tételek, a' tagoknak hosszas egymással való vetélkedések után, a' voksoknak többsége mellett egyátalyában meg vetettek.

Ezek után *Fox* Úr is, a' ki már régtől fogva nem vólt a' Parlamentum gyűléseiben, fel álván így szólott: „Mivel, *Wymond*, Irlandiában minden emberiség ellen való módon u. m. verések és kínzások által, a' mellyektől a' pallérozott világ iszonyodik, gyakoroltatott a' kényszerítő alkotmány: azt kívánja a' Parlamentum, hogy ezen Britanniai nevet meg homalyósító tselekedet leg ottan szakasztassék félbe, és azok, a' kik ezen kegyetlenséget javaslották, mivel erántok bozfszuálásnál egyebet nem érezhet magában a' meg szomoritatott *Irlandiai nép*, mozdittassanak el a'

kormányfzéktől 's. a. t. Fox Úrnak ezen javaslása újabb vetelkedéseket okozott a' Parlamentumban, és végtére reggeli 4 órákor az is meg vette. Ellenben az Angliai militianak Irlandiába lehető küldetése eránt kivántatott meg egyezés bé vétetődött. — A' Parlamentumnak ezen tanátskozásaiból kész akartva ki maradt *Pith* minister.

Londonból Junius 29-ik napján. Ma dél után 2. órákor bé menven a' Király a' felső Parlamentumba, a' hová már annakelőtte néhány fertály órával az alsó Parlamentum tagjai is bé gyüllöttek, illyeten óratiokkal rekesztette bé a' mostani parlamentalis gyülléseket.

Lordok és nemesek! Azon hasznos rendelések által, a' mellyeket ezen Parlamentum ideje alatt kigyelmetek tettenek, bőven bé tellyesítettek azon közönséges és egyező akaratból folyt fogadásaikat, a' mellyeket ennek kezdetében tettenek. A' kigyelmetek bator álhatatofságát minden karba és rendbe helyheztetett jobbágyaim, tellyes meg elégedéssel követték. — Az önkényen való és buzgó erölködesnek lelke, a' melly az Orzágnak minden részeire ki hatott, nemtsak meg erölsitetette, hanem állandóva is tette a' mi belső bátorságunkat. Ugyan ezen jó indulat lelkesítette az én hadi seregeimet, hajoseregeim pedig az által távoztatták el az ellenségnek fenyegető bétsapásait, hogy őket leg nevezetesebb kikötő helyeikben zárva tartották.

Alsó Háznak nemes Tagjai! A' köz adónak ki terjesztődött, és igazságos mérték szerént ki ofztattatott alkotmánya, a' mellyből e' folyó esztendőbeli költségeinknek nagy része ki fog pótoltatni, héjjáavalóvá tette azoknak várakozásokat, a' kik azzal kétsegették magokat, hogy a' mi segedelmünk kútfejeit egészlen ki meritik, 's közönséges hitelünket semmivé teszik. Nemtsak el nem következett ez, sőt inkább még jobban öregbült a' kereskedes által, ámbar sok részben akadályoztatott legyen is a' jelenvaló háború miatt. E' mellett igen nagyon öregbitetett a' közönséges kints

tár azok által, a' kik példa nélkül való buzgoságo-
kat, adakozóságokat, és hazafiúi szerteteket sok
történetekben ki nyilatkoztatták. — A' közönséges
taksának el adatasa eránt tetetett rendelés által
egy olly alkotmány állítatódott fel, a' mellynek,
a' mi jövedelmünk meg-fzaporodására, adótságunk-
nak meg kevesítésére, és a' közönséges hitelnek
fenn tartására nézve, jövendőben hasznos követke-
zései fognak lenni.

Lordok és Nemesek! A' béketelenkedőknek
feltételeik, a' mi régi meg eskütt ellenségeinknek
egyetértésével edjütt, szünetlenül üldöztek minket;
a' mellyeknek a' köz buzgoság, és az én jobbá-
gyaimnak hivsége szerentsésen és hathatosan elle-
nek állottak.

Irlandiában vilagos és közönséges rebellio ütöt-
te ki magát. Én, reizméről mindenekeket el követ-
tem ezen veszedelmes léleknek el nyomására, a'
melly Britannia minden részének boldogságára és
bátorságára nézve ártalmas. — *Irlandiában* lévő
regularis seregeimnek, a' végheli truppoknak, a'
polgári katonaságnak, és az önként vállalkozott
fegyveres népnek tantorithatatlan hivséget, és vi-
téztséget, a' kik az ő jobbágy társaik életeknek,
vagyonaiknak védelmezésére, és a' törvényes kór-
mánynak további fenn tartására fegyvert fogtanak,
elegendőképen nem ditsirhetem. — Azon szembetü-
nő és ditsőséges erőlködés, 's köz indulat, a' mely-
lyeket sok Irlandiai polgári és végheli regement-
jeim ezen alkalmatossággal ki nyilatkoztattak, a'
Parlamentomnak magának is tellyes meg elégedést
okoztak. — Ezen jó magok viselete, a' melly kü-
lönön sokaknak ditsőségekre szolgál, leg erősebb
záloga azon hadi bátorságoknak, a' melly nem-
zeti vedelmezőinknek azon részét lelkesíti, és azon,
Irlandia bátorságát, 's boldogságát tárgyazó gon-
doskodásoknak, a' mellyek el válhatatlanul öfzve
vagynak Britanniának boldogságával köttetve. —
Ezen hathatos segedelem, és a' *Wexfordi* rebelli-
seknek meg győzöttetések után, közelget, a' mint

reményem, az az idő, a' mellyben az el tsábítottak vissza vezetethetnek vétkeiknek igazságos érzésére, és azon kegyelemnek, 's óltalomnak megérdemlésére, a' mellyet én minden jobbágyaimnak örömeft ösztogatok. — Ezt az ideig tartó nyughatatlanságot, és annak fájdalmas következéseit azon ártalmas principiumoknak kell tulajdonítani, a' mellyeket kész akartva terjesztettek ki, és a' mellyek ott, a' hol gyökeret verhettek, mindenkor veszedelmes következéseket szültenek. — Ahozképest tanuságunkra fordítvan ezen történetet, egyező erővel és akarattal igyekezzünk az ellenség szándékát héjjáavalóva tenni, és azon Constitutiót, a' melly tulajdon tapasztalásunk szerént, minden karba és állapotba helyheztetteknek nagy mértékben való közönséges szabadságot, nemzeti erőt, bátorságot és bóldogságot szerez, továbbá is fenn tartani. — Egyedül álhatatosságnak által vegezhetjük mi el ezen nehéz viadalt szerentsésen, és egyedül ez által tarthattuk fel hazánk' bátorságát, ditsőséget, és állandó bóldogságot serthetetlenül.

Ezen hosszas beszedeinek végződése után, széllyel oszlatta, és *Augustus* 8-ik napjára halasztotta a Király a' Parlamentum gyűlléseit.

Német Ország.

A' Brandenburgiai Val. Fejedelemség' hódolását *Julius* 6-ik napján vitetődött végbe *Berlinben*, nagy pompával ugyan, de igen szép rendel, és tsendesen. Annakelőtte harmad nappal vitték végbe hódolásaikat *Henrik* és *Ferdinand* Királyi hercegek magok kép viselőik által, az egész Status Tanátsnak jelenlétében.

A' hódolás alkalmatossággával tétetni szokott költséges pompát, mellyre a' Berlini lakosok is nagy előre való keszületet tettek, jó eleve félbe szakasztatta a' Király, a' Váras Præsidentséhez, *Eisenberg* hadi titkos Tanátsos Úrhoz küldött kabinetbeli írása által, mellynek foglalata e' vala:

„Berlin várasa lakosi a' Prussziai Uralkodók személye eránt való szives hajlandóságokat és fegyhetetlen hívségeket eleitől fogva olly gyakorta, 's olly böven ki nyilatkoztatták, hogy azok a' kétséges ceremoniak nélkül, a' minemüek a' közönséges és pompás bé vezetés, és a' várasnak éjeli megvilagositása, tellyeséggel nem szükölködnek. Ennekfelette nemtsak az hogy nagy költséggel szoktak az illetén közönséges pompák végbe vitetödni, a' mellyet sokkal jobb és hasznosabb végre lehet fordítani; hanem e' mellett oly aprotékos rendeletlenségek is mennek végbe, mellyek ha egészlen meg nem fojtyák is, de leg alább meg kisébitik a' közönséges örömet. — Ezen gondolatok már régen arra határoztak meg engemet, hogy az illetén szokásba vétetödött közönséges örömtételeket el kerüljek, és mostan is a' Te, a' váras képeben, tett kérdésedre azt válaszalom, hogy én a' közönséges bé vezetést és váras éjjeli megvilagositását semmi bétsbe nem tartom, és ha tsak ugyan a' polgárság erántam való jó indulatját közönségesen is ki nyilatkoztatni akarja, sokkal kedvesebben fogom venni, ha az arra el szánt költséget, más hasznosabb végre fordítja, 's. a. t. *Varsoviában Jun. 17. napján 1798. Fridrik Wilhelm.*

A' Franczia deputatusoknak 22-ik *Juniusi* jegyzésekre illetén választ adatott a' *Rastadi* békéséget munkalódó *Deputatio Juliusnak 6-ikán* tartott gyülleséből a' Cs. Plenipotentiaris minister által:

„A' Messidornak 4-ik (Jun. 22-ik.) napján hozánk küldetett jegyzésében nem adott a' Fr. követség olly meg nyugtató választ, a' minémüt a' mi vele közlött fontos okainktól várhattunk volna; söt inkább még most is abban az érzeny nyughatatlanságban vagyon az *Imperialis Deputatio*, a' mellyet a' Fr. Követségnek 3-ik *Majusi* Jegyzése benne gerjesztett. Mindazáltal a' Franczia ministereknek néhány pontokra tett magok ki nyilatkoztatásából szorosabban meg határozott enge-

delmelséget vett észre, és mind ebből, mind az ehhez ragasztott békeféséget ohajtó szives kivánságából azt a' hajlandóságát nézte ki a' Fr. Kórmányféséknek, hogy közelgésen azon feltételekhez, a' melylyek mellett igásságos, illendő, és állandó békeféséget kíván szerezni az Imper. Deputatio. És mivel ez, azon fő tészélnak el érése végett már is sok áldozatokra ajánlotta magát, és mivel ezen békeféséges munkának folytatására példa nélkül való szorgalmatóságot fordított, és a' dolog' természetére nem tartozó környülállásokat örömeft el mellözte, tellyesféggel nem gondolhattyak a' Fr. Respublikának minifterjei, hogy önként halogatná az Imp. Deputatio a' békeféség munkájának végbe vitetődését.,,

„Az Imperialis Deputatioanak Majus 18-ikán költ Jegyzésében elegendöképen ki nyilatkoztatott, mi okon kívánnya a' Rénus folyó viz közepét a' két Statusnak határjává tenni. — A' Kéhli erőfség éránt adattatott modífiatioja a' Fr. deputatusoknak, tellyesféggel meg nem szabadittya előbbi nyughatatlanságától az Imperialis deputatiót, mivel önnön magok által láthattyak azt a' Fr. minifterek, hogy annak által engedtetése egy átalýában meg nem álhat a' Német Birodalom bátorságával, azért leg inkább, hogy a' Rénus bal partyán, még tsak egy talpalatni földet sem akar a' Fr. Respublika nekünk engedni. Ahozképeft tellyes bizodalomban vagyon az éránt az Imp. Deputatio, hogy a' Rénus innenső partyán leg kissebbet sem kíván magának engedtetni a' Fr. fő Kórmányfésék, és meg fog a' Rénus folyamattyának közepén vonattattandó határ lineával elégedni.,,

„A' mit pedig a' két Statusok közt fel állítandó kereskedés és hajokázás végett magok utolsó jegyzésekben ki nyilatkoztattak a' Fr. Deputatusok, abból azt lehetett észre venni, hogy azon nehézségekről, a' mellyek a' vámok miatt támadhatnának, magok is meg gyözödtek, következés-képen magok is helybe fogják azon meg jegyzéseket hagyni, a' mellyek a' Rénuson való hajóka-

zásra, és harminczadokra nézve tétettek. — Továbbá azt is meg fogják a' Fr. Ministerek esmérni, hogy olyatén kereskedés és hajokázásbeli alkura kellefsék mostan lépni, a' melly mind közönségesen a' Birodalomra, mind különösen a' Statusokra nézve hasznos, és a' köz törvénnyel meg egyező legyen. Annyival inkább, hogy még minekelötte tökéletességre vitetődne a' békeféség dolga, már is a' Rénusig terjesztette ki a' Fr. Respublika a' maga birodalmának határjait, és a' Rénus jobb partyáról által vitetendő portékákra nagy harminczadot vetett, a' leg szükségesebb dolgokat, ugymint az élelet, a' vágó marhát, a' fát 's több efélet az alól fel szabadította más csikkelyeknek ki vitetését vagy meg tiltotta, vagy felettébb való adót vetett azokra. Ellenben a' Rénus jobb partyán még eddig semmi újítások nem tétetődtek, hanem még most is azon vámok és harminczadok állanak lábon, a' mellyek ennekelötte már régen fel állitattak, mellyek, hogyha a' Fr. Respublikának kívánsága szerént, a' békeféség ereje mellett el töröltetnének, semmi kipótoltatások nem lenne az azokhoz just tartó örökös uraknak, következésképen meg romladozván a' Rénus folyamátjának tsatornái, az azon való hajokázás is meg akadályoztattatna. Utóllýára, hogyha a' Rénuson való vámok a' Német földön el töröltetnének, el kellene azokat a' Bataviai Respublikában is törölni.,,
(A' többi következik)

Tudósítás.

Ki jött Bétsben a' *Magyar Minervának* I. kötettye, melly ama fő Magyar Poéta, *Ányos Pál* munkájit foglallya magában. A' nyomtatásbeli külső tsínofság megfelel a' munka' belső érdemének. Az árra, már békötve, 1 forint.

Fel fognak ezen Gyűjteménybe a' hazai Írók' jelesebb munkáji vevődni, a' Szerzőnek azon hasznával, hogy a' ki nyomtatás nem tsak nem kerük

semmi költsegebe, hanem fáradságáért még jutalma is léfzen.

A' Közre-botsátott Kötetek elküldetnek eladás végett *Posonyba, Pestre, Wefzprémbe, Debretzenbe, Kaffára, Nagy Enyedre, Kolosvárrá, Maros Vásárhelyre &c.* — A' bővebb tudósítás utóbb fog következni.

* * *

Megjegyzés a' Magyar Merkuriuszal öfzve házasodott Magyar Kurirnak 695-dik és 96-dik lapjain meg irt Tudósításra:

Valosággal Nemzete' javát egézfzlen semmibe hajtó Hazafi vólna az, a' ki az Erdemes Tudósító Úrral, fzfve fzerint nem örülne, a' fzfükségben segítő Könyvnek, Szándernek, az Egézfzfzet tárgyzó Katekismusnak, a' Hufeland hofzfú élet mefsterségének, és több e' féle — a' még, nagy részint sűrű homályban fekvő Magyar Köznépet világosító, hafznos könyveknek, fzfületett nyelvünkön való ki adattatásán. Nem lehet azonban, hogy bizodalmasan ne jelentsem a' tudósító Úrnak, hogy azon hijjánosság is, a' mellyet még nem érdekeltetettnek lenni ir, hogy t. i. „avagy tsak „ valamelly rövid útmutatás is, az okos nevelésre, még mind eddig is, nem adatott a' Magyar „ Szülék' kezébe.“ Nem lehet, mondom, hogy ne jelentsem az Úrnak ezt, hogy ezen hijjánosság is már meg lehetőfen ki pótoltatott, ezen Tzimü Könyv által: Szülék' Kézi Könyve. Avagy a' Gyermekek nevelésre útmutató tíz Predikátziók, mellyeket, nagyobb részint, Duttenhofer, Grunai Predikátor predikátziójából ki fzfedegetett, és más két predikátziókkal együtt, köz hafzonra botsát, Almási Szalai Fános, Bán Horváti Predikátor. Kassán Ellinger Fános betűivel. Ezt nem azért jelentem, mintha az említett könyvetskének, fzfületett nyelvünkön való' ki adattatását gátolni kívánnám. Mert mennél több könyvek adatnak ki valamelly matériáról; annál nagyobb abban a' világosodás. Hanem azért hirlelem a' fellyebb említett könyv-

nek, ez előtt három esztendővel lett ki adat-
tatását, hogy esméretessé tégyem azok előtt, a' kik
előtt még esméretlen vólna. Ez a' könyv, a' Köz-
népnek iratott, de olyan izléssel és Magyarsággal,
hogy a' tanúlt ember is nagy gyönyörűséggel, és
jó haszonnal olvashatja. Ezekben a' prédikátziók-
ban, a' fel vett letzkék hosszán nem magyaráz-
tatnak, hanem matériák vétetnek fel, azok traktál-
tatnak, 's adatnak elöl bővebben; úgy hogy, a' ki-
nek nagy appetitusa nem vólna is predikátziót ol-
vasni jó kedvel olvashatja, és el felejtis hogy prédika-
tziót olvas. Ezen Könyvnek az ára, 34 Krajtzár vólt
először: de mivelhogy a' nyomtatásért adott summát,
már nagy részint be vette a' Kiadó; már tsak 17
krajtzár az ára. A' feles számú nyomtatványok-
ból, még találtatnak valamellyek úgy tartom, e'
következendő helyeken:

A' Debretzeni és Pataki Collegiumok' Bibliothekáikban.

Pápán, Tiszt. Látzai József Professor Úrnál.

N. Körösön. Tiszt. Fodor Gerson Professor Úrnál.

Miskóltzon N. Szijjártó Sámuel Könyvkötő Úrnál.

Kolosváron, Tiszt. Szathmári Pap Mihály Professor Úrnál.

Beregszázon, Tiszt. Kömlei János Predikátor Úrnál.

Nagy Szetsén, Tiszt. Gyarmati István Predikátor Úrnál.

Nagy Szekeresen nálam Isaak Gáspár szolgáló Birónál.

Nagy Szekeres, d. 5. Julii 1798.

*

*

*

A' közelebb múlt posta napon, 5-ik szám alatt költ Magyar Kurirnak 66-ik lapján, a' 6-ik sorban, ezen szó után: *nevezett*, következett két szó, ugy-
mint: *igen erős*, ki maradott.